

РЕШЕНИЕ

№ 7933

гр. София, 30.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 32 състав,
в открито заседание на 10.11.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Красимира Милачкова

при участието на секретаря Детелина Начева и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **5267** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203-чл.207 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по иск с правно основание чл.82 §1, вр. §2 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (ОРЗД), предявен от Б. Г. А. против Националната агенция за приходите. Ищецът претендира сума в размер на 1000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди. Последните, изразяващи се в притеснения, страх и опасения за възможна злоупотреба с личните му данни, се сочат за произлезли от неизпълнение на задължения на ответника за защита на тези данни. Личните данни станали достъпни вследствие т. нар. „хакерска атака“, при която от електронните масиви на НАП неправомерно е била изтеглена информация в голям обем, съдържаща лични данни на множество български граждани.

Отговорността на НАП е ангажирана в качеството ѝ на администратор на лични данни, с твърдение, че е допуснала нарушения на чл.24 и чл.32 ОРЗД, като не е обработила личните данни по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност като се приложат подходящи технологии и организационни мерки. Претендира се и законната лихва върху сумата на обезщетението, считано от 15.07.2019г. до окончателното ѝ изплащане, както и разносните сторени по делото. В

съдебно заседание ищецът чрез процесуалния си представител поддържа исковата молба.

Ответникът НАП оспорва иска като неоснователен. Твърди, че е изпълнил всички свои задължения, произтичащи от ОРЗД и националното законодателство, гарантиращи сигурна защита на администрираните от него лични данни. Навежда доводи, че разкритите данни са в резултат на престъпление и не се дължат на негово неправомерно бездействие. Сочи, че в НАП се води „чиста“ лицензионна политика, по отношение на хардуерни и софтуерни продукти и всички технически средства и софтуер са съобразени със съвременните средства за защита и достиженията на техническия прогрес. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Прокурорът намира, че исковата претенция е неоснователна и недоказана.

Съдът в настоящия състав, като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, и като взе предвид решение № 6350/27.05.2021 г. по адм. д. № 8821/2020 г. на Върховния административен съд (ВАС), Трето отделение, приема следното от фактическа и правна страна.

На 15.07.2019г. неизвестно лице е осъществило нерегламентиран достъп до информационната система на НАП, станал известен като „хакерска атака“, вследствие на което е разпространена информация, съдържаща личните данни на множество българи. По делото не е представена (и след указания на съда, дадени с определение от 16.01.2020г.) заявка относно ищеца, дали има неправомерно разкрити лични данни. Представена е извадка от официалната интернет страница на НАП (check.nra.bg/pik/) със следното съдържание: „НАП: За подадения идентификатор има разпространени данни. Разпространените данни включват – ЕГН и имена“. Не е посочен идентификаторът, за който е получена справка, както и кое е лицето, за което тя е направена. В открито съдебно заседание на 27.05.2020 г. по адм. д. № 11277/2019г. на 68 състав на съда от страна на ответника е заявено, че не се оспорва фактът, че по отношение на ищеца А. са налице неправомерно разкрити лични данни.

Видно от представените от ответника писмени доказателства, последният е предприел организационни и технически мерки за защита на администрираните от агенцията данни. Със заповед № ЗЦУ-1436/15.10.2018 г. на изпълнителния директор на НАП са утвърдени „Указания за разработване, попълване и/ или зареждане с данни на образци на документи и приложения, утвърдени на основание чл. 10, ал.1, т.5 и т.7 ЗНАП“, „Указания за обозначаване и работа с информация“, „Указания за попълване на образци на процедура“, „Указания за попълване на образца на инструкция“. Със Заповед № ЗЦУ-586/30.04.2014 г. на изпълнителния директор на НАП е наредено да се внедри система за управление на сигурността на информацията (С.) по стандарт БДС ISO/IEC 27001:2006 в НАП. Утвърдена е Политика по информационна сигурност на НАП. Приета е Методика за анонимизиране на индивидуални данни, версия 1, към 01.2017 г. Утвърдена е Инструкция № 2/08.05.2019 г. за мерките и средствата за защита на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри. Като приложение № 1, към чл. 24, ал.2 от Инструкцията, служителите на НАП попълват декларация за това, че ще пазят в тайна личните данни на трети лица, станали им известни при изпълнение на служебните им задължения, няма да ги разпространяват и да ги използват за други цели, освен за прякото изпълнение на служебните им задължения.

По делото са представени и Заповед № ЗЦУ-733/17.06.2016 г. на изпълнителния директор на НАП, с която са утвърдени „Процедури с приложения към тях на отдел

„Превенция на финансовата и информационна система" в Инспекторат на НАП, „Вътрешни правила за мрежовата и информационна сигурност, а именно: Правила за ползване на електронна поща и Интернет в НАП, версия 3.0; Правила за ползване на мрежови файлови ресурси в НАП, версия 2.0; Правила за правата и задълженията на потребителите, ползващи информационни активи в НАП, версия 2.0; Правила за работа от разстояние в НАП, версия 2.0; Правила за работа с преносими информационни активи в НАП, версия 2.0; Правила за управление на достъпа до информационни активи и услуги в НАП, версия 2.0. Със същата заповед е утвърдена и „Политика по информационна сигурност на НАП", версия 3.0. Със Заповед № ЗЦУ-1236/21.08.2019 г. на изпълнителния директор на НАП е утвърдена процедура ИС17 „Администриране на информационна система в НАП", версия В. Със Заповед № ЗЦУ-482 от 01.04.2019 г. на изпълнителния директор на НАП са определени служители от НАП с администраторски достъп до информационните активи и услуги на НАП. Представена е и Заповед № ЗЦУ-83 от 23.01.2013 г. на изпълнителния директор на НАП, с която са определени вида, съдържанието, реда за създаване, поддържане и достъп до регистъра на НАП и базите данни за задължените лица, формата и елементите на данъчно-осигурителната сметка и сроковете за съхранение на архивираната информация. Изготвен е списък на видовете операции по обработване на лични данни, за които се изисква извършване на оценка на въздействието върху защитата на данните съгласно чл. 35, пар. 4 от Регламент (ЕС) 2016/679. Със Заповед № ЗЦУ-1596/29.11.2017 г. на изпълнителния директор на НАП са утвърдени „Указания за унищожаване на информация и информационни носители в НАП, ведно с приложенията към него, както следва: Препоръчителен софтуер за изтриване на информация и верификационна проверка; Описание на методите и минимални препоръки за санитарна обработка на данни и софтуер и Образец на Протокол за унищожаване на информация и/ или информационен носител. По делото са представени и Вътрешни правила за оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в НАП, утвърдени със Заповед № ЗЦУ-535/11.05.2016 г. на изпълнителния директор на НАП.

За изясняване на фактическата обстановка, по делото е изслушана и приета съдебно-техническа експертиза със задачи, поставени от процесуалния представител на ответника в изпълнение на указанията, дадени с решение № 6350/27.05.2021г. по адм. д. № 8821/2020 г. на ВАС, Трето отделение. Съдът в настоящия състав възприема заключението на вещото лице като обективно, компетентно и съответно на обстоятелствата по делото. Вещото лице посочва, че действително има нерегламентиран достъп до лични данни, съхранявани в системата на НАП. Достъпът е осъществен чрез изцяло външна намеса през Системата за възстановяване на ДДС от друга държава членка на ЕС (VATRefund). Станал е възможен поради това, че услугата във VATRefund се осъществява без да се изисква електронен подпис, осъществявал се е в продължение на пет дни (от 11.07. до 15.07.2019г.), като са изтеглени файлове с общ обем над 50 GB. Заявява, че нерегламентираният достъп до информационните масиви на НАП е било възможно да бъде предотвратен, ако ответникът е разполагал с по-добра техническа инфраструктура, на която се съхраняват и достъпват данните от външни източници. При изслушването на заключението в открито съдебно заседание на 10.11.2021г. вещото лице посочва и, че изтеклата информация се е съхранявала в една база данни на едно устройство, както и, че неоторизираният достъп би могъл лесно да бъде засечен и предотвратен, при

наличието на необходимата техника.

Констатациите на вещото лице съответстват на изложените в обстоятелствената част на представеното по делото наказателно постановление (НП) № 004/28.08.2019 г., издадено от председателя на Комисията за защита на личните данни (л. 54-58 от адм. д. № 11227/2019г.). Не се установява, нито се твърди НП да е влязло в сила до момента, предвид оспорването му пред съда. В обстоятелствената му част са изложени констатации от проверка, извършена при ответника, непосредствено след установяване на неоторизирания достъп до личните данни. Посочва се, че информацията, до която е осъществен нерегламентираният достъп, е разположена на един Database Server, като този сървър работи с остаряла версия на операционна система – W. 2008R2 и по-стара версия на СУБД О. 11.2.0.2. „Системното и базово програмно осигуряване не е обновявано, защото приложните системи няма да работят с по-новите им версии и трябва да се модифицират.“ Констатации за непълно изпълнение на изискванията на чл.3, т.3 и чл.27, ал.1 от Наредбата за общите изисквания за мрежова и информационна сигурност са изложени и в представеното писмо рег. № ДАЕУ-393/04.01.2019г. на Държавна агенция „Електронно управление“ (л.29 от делото).

Изслушани са показанията на свидетеля Т. Х. Х., които съдът възприема като последователни и съответни на обстоятелствата по делото. Свидетелят посочва, че е приятел на ищеца и след като последният научил, че са му изтекли личните данни миналата година, се притеснил, да не изтегли някой кредит от негово име или да не продадат имотите на баща му. Разпитвал и други приятели за това, затворил се и не общувал както преди. Притеснението било ежедневно и случката се отразила негативно на психическото му състояние.

При така установените факти, съдът в настоящия състав приема, че искът е допустим като предявен от активно легитимирано лице срещу надлежен ответник съобразно чл.205, ал.1 АПК, тъй като съгласно чл.2, ал.2 от Закона за НАП (ЗНАП), агенцията е юридическо лице. Разгледан по същество, искът е отчасти основателен.

Съгласно указанията, дадени с решение № 6350/27.05.2021г. по адм. д. № 8821/2020 г. на ВАС, Трето отделение искът е квалифициран като такъв с основание чл.82 §1 вр. §2 от ОРЗД и следва да бъде разгледан по реда на чл. 203 и сл. от АПК. Правото на ефективна съдебна защита срещу администратор или обработващ лични данни е уредено в чл. 79 §1 ОРЗД, според който без да се засягат които и да било налични административни или несъдебни средства за защита, включително правото на подаване на жалба до надзорен орган съгласно член 77, всеки субект на данни има право на ефективна съдебна защита, когато счита, че правата му по настоящия регламент са били нарушени в резултат на обработване на личните му данни, което не е в съответствие с настоящия регламент. По силата на чл. 82 § 1 ОРЗД всяко лице, което е претърпяло материални или нематериални вреди в резултат на нарушение на настоящия регламент, има право да получи обезщетение от администратора или обработващия лични данни за нанесените вреди.

Съгласно чл. 203, ал. 1 от Глава XI на АПК, исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица се разглеждат по реда на тази глава. Съгласно чл. 203, ал. 3 от АПК, по реда на тази глава се разглеждат и исковете за обезщетения за вреди, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз. Материалноправните предпоставки за отговорността

на държавата за вреди, причинени от нарушение на правото на ЕС, произтичат директно от наднационалния правен ред.

Основателността на исковата претенция, предполага установяването на кумулативното наличие на следните предпоставки: 1) незаконосъобразно бездействие на ответника в нарушение на ОРЗД 2) претърпяна вреда – в случая, неимуществена; 3) причинна връзка - пряка и непосредствена такава между незаконосъобразното бездействие и вредоносния резултат.

Първата предпоставка за ангажиране отговорността на ответника е наличие на бездействие и това бездействие да е в нарушение на изискванията на ОРЗД. В случая, релевантна за спора е информацията, станала достъпна на 15.07.2019 г. вследствие нерегламентиран достъп до електронните масиви на НАП, съдържаща лични данни на ищеца. В резултат на това се твърдят възникнали притеснения и опасения у ищеца да не бъде злоупотребено с тези данни. Според чл.24 от ОРЗД, като взема предвид естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете с различна вероятност и тежест за правата и свободите на физическите лица, администраторът въвежда подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие със същия регламент. Тези мерки се преразглеждат и при необходимост се актуализират, а в чл. 32 са предвидени конкретните мерки, които следва да се предприемат. Задължението да докаже, че обработването на личните данни се извършва в съответствие с изискванията на Регламента е на администратора. Обстоятелството, че е изтекла информация от сървърите на НАП вследствие неоторизиран достъп е факт, безспорен по делото. Следователно, налице е неизпълнение на задължения на администратора, произтичащи от посочените разпоредби, да осигури достатъчна надеждност и сигурност на информационната си система, да защити физическите лица във връзка с обработването на личните им данни по смисъла на чл. 4, т. 2 от Регламент (ЕС) 2016/679, в т. ч. правото на защита на личните им данни.

Представените от ответника писмени доказателства установяват реда, по който е следвало да се обработват личните данни, но не и какъв контрол по отношение на спазването им е осъществен. В обсъденото по-горе заключение вещото лице посочва, че нерегламентираният достъп до лични данни, съхранявани в системата на НАП, е осъществен чрез изцяло външна намеса през Системата за възстановяване на ДДС от друга държава членка на ЕС (VATRefund). Достъпът е станал възможен, поради това, че услугата във VATRefund се осъществява без да се изисква електронен подпис. Поради това следва да се приеме, че прилаганите организационни и технически мерки за защита на данни не са били достатъчно ефективни. Това състояние е било в противоречие с изискванията на чл. 24 и чл. 32 от Регламента. Предвид изложеното, настоящият съдебен състав приема, че е налице първата предпоставка за ангажиране на отговорността на ответника.

Втората предпоставка е наличие на претърпяна вреда от страна на ищеца от това незаконосъобразно бездействие. Не е спорно по делото обстоятелството, че по отношение на ищеца има изтичане на лични данни в резултат на неоторизиран достъп. В исковата молба е направено общо изявление от името на ищеца, че се чувства напрегнат, стресиран и уплашен, като опасенията му са, че с личните му данни вероятно ще бъде злоупотребено. Почувствал се незащитен от държавата, като се притеснява от физическо посегателство, заплахи, изнудвания, отвличания и т. н. От

изслушаните свидетелски показания се установи, че в резултат на процесния инцидент са възникнали притеснения и опасения у ищеца да не бъде злоупотребено с негови данни.

Защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни е основно право. Член 8, § 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз (Хартата/ХОПЕС) и член 16, § 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) предвиждат, че всеки има право на защита на личните му данни. Принципите и правилата относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на личните им данни следва, независимо от тяхното гражданство или местопребиваване, да са съобразени с техните основни права и свободи, и по-конкретно — с правото на защита на личните им данни. Това безспорно е така, но във всеки конкретен случай, следва да има неоспорими доказателства за наличието на вреда. В настоящия случай следва да се приеме, че е установена причинена неимуществена вреда на ищеца от неоторизирания достъп до лични данни в системата на НАП, публично огласен на 15.07.2019 г.

В съответствие със събраните по делото доказателства и логическите връзки между тях, настоящият състав приема и, че е налице на пряка причинна връзка между невземането на достатъчни мерки от страна НАП за защита на личните данни на ищеца и изпитаните от него притеснения и безпокойство. Медийното оповестяване на изтичането на информация от базите данни на НАП, съдържаща и лични данни на физически лица, не прекъсва причинната връзка между бездействието и настъпилите неимуществени вреди, доколкото на практика представлява средството за разбиране, че е извършено непозволено увреждане. Посочените от свидетеля емоционални сътресения у ищеца безспорно представляват вид неимуществени вреди, които са се проявили след инцидента с изтичане на лични данни от системите на ответника и в пряка и непосредствена връзка с него.

Предвид изложеното дотук, съдът в настоящия състав приема, че следва предявеният иск с правно основание чл.82 §1, вр. §2 от ОРЗД, за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в притеснения, страх и опасения за възможна злоупотреба с личните данни на ищеца, произлезли от неизпълнение на задължения на ответника за защита на тези данни, да бъде уважен отчасти. Размерът на обезщетението се определя от съда по справедливост, при съобразяване на всички конкретни обективно съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното му определяне. В настоящия случай, преживените от ищеца притеснения и чувство за тревожност и несигурност, следва да се преценяват с оглед техния интензитет и продължителност. Въпреки че претърпените от ищеца вреди нямат паричен еквивалент, съдът в настоящия състав намира, че претендираната сума от 1000 лева е прекомерно завишена. От събраните по делото доказателства не се установява трайно психическо разстройство у ищеца или страх и безпокойство, различни от нормалните, които да обосноват по-висок размер на претендираното обезщетение. Изхождайки от характера и интензитета на претърпените вреди, тяхната продължителност и общото психическо състояние на ищеца вследствие на тези вреди, съдът намира, че справедливият размер на дължимото обезщетение е в размер на 100 лева за причиненото му състояние на безпокойство и притеснение. В тази връзка следва да бъде уважен и акцесорният иск, по отношение на законната лихва върху присъдената сума, считано от 15.07.2019г. (датата на увреждането) до окончателното ѝ изплащане. В останалата му част до пълния предявен размер, искът следва да се отхвърли.

По отношение на разносните съдът взе предвид следното. Съгласно чл. 10, ал. 3 и ал.4 от ЗОДОВ, ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разносните по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат или юрисконсулт, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска.

В настоящия случай ищецът е направил разноски в размер на 10 лева – платена държавна такса. Ищецът е представляван от адвокат, като в договора за правна защита е посочено „безплатна правна помощ“ на основание чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 3 от Закона за адвокатурата (ЗА). Съгласно тази разпоредба възнаграждението се определя от съда в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 от ЗА. Делото е с материален интерес 1000 лв., като искът е уважен в размер на 10 % от сумата. На основание чл.8, ал.1, т.1 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, последното в случая е най-малко 300 лв., които с оглед частичното уважаване на иска следва да бъдат съразмерно редуцирани на 30 лв. Последните са дължими на адвоката, осъществил процесуалното представителство.

На горепосоченото основание, ответникът следва да заплати и разликата до окончателния размер на възнаграждението за вещо лице, възлизаща на 485 лв.

Своевременно направеното от страна на ответника искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение също следва да бъде уважено. С оглед изхода на делото и на основание чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ във връзка с чл.37 от Закона за правната помощ и чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ, и след съразмерно редуциране, на ответника следва да се присъдят разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 90 лева.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА на основание чл.82 §1, вр. §2 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО, Националната агенция за приходите да заплати на Б. Г. А., с ЕГН [ЕГН], сумата 100 (сто) лева - обезщетение за неимуществени вреди, в едно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019 г. до окончателното ѝ изплащане, и **ОТХВЪРЛЯ** иска до пълния предявен размер от 1000 (хиляда) лева.

ОСЪЖДА Националната агенция за приходите да заплати на Б. Г. А., с ЕГН [ЕГН], сумата 10 (десет) лева – разноски по делото.

ОСЪЖДА Националната агенция за приходите да заплати на адвокат И. В. Ю. сумата 30 (тридесет) лева - възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата.

ОСЪЖДА Националната агенция за приходите да заплати на Д. З. К., с ЕГН [ЕГН], сумата 485 (четиристотин осемдесет и пет) лева – възнаграждение за вещо лице.

ОСЪЖДА Б. Г. А., с ЕГН [ЕГН], да заплати на Националната агенция за приходите сумата 90 (деветдесет) лева - юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на касационно оспорване в 14-дневен срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд.

Съдия:

